Zeszyt o Opatrzności Bożej. Nr 1

Znaczenie przesłania encykliki Jana Pawła II „Evangelium vitae" (25.03.1995) we współczesnej teologii życia. 20-lecie encykliki

Warszawa 2016

ks. prof. UKSW dr hab. Zdzisław Struzik

Opracowanie graficzne i skład
Michalina Poźniak
Łukasz Jankowski

Copyright by Instytut Papieża Jana Pawła II
Warszawa 2016

ISBN 978-83-65198-12-9

Instytut Papieża Jana Pawła II
ul. Księdza Prymasa Augusta Hlonda 1
02-972 Warszawa
tel. 22 213 11 90, fax 22 213 11 92
www.ipjp2.pl, instytut@ipjp2.pl

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie 5

Podstawowe przesłanie encykliki *Evangelium vitae* 6

Życie jest darem Boga i dla Boga 8

Obowiązek obrony życia w rodzinie 9

Życie rodzi się, dojrzewa i kształtuje się w rodzinie 10

Życie jest darem Boga i człowieka dla człowieka 11

Podsumowanie przesłania *Evangelium vitae* 12

Teologia życia u Karola Wojtyły 13

Przesłanie Soboru Watykańskiego II 14

Paweł VI, Encyklika *Humanae vitae,* 25 lipca 1968 15

Jan Paweł II, Encyklika *Redemptor hominis,* 4 marca 1979 16

Jan Paweł II, Adhortacja *Familaris consortio*, 22 listopada 1981 17

Jan Paweł II, *Katechezy środowe* 18

Jan Paweł II, *List do rodzin*, 2 lutego 1994 19

Benedykt XVI, Encyklika *Deus caritas est,* 25 grudnia 2005 20

Instrukcja Episkopatu Polski o przygotowaniu do zawarcia małżeństwa w Kościele katolickim (13 XII 1989).
Komisja do spraw Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Episkopatu Polski 21

Franciszek, Encyklika *Lumen fidei*, 29 czerwca 2013 22

Synod o rodzinie. *Komunikat Ojców Synodalnych z Polski na zakończenie Synodu o małżeństwie i rodzinie*, 25 października 2015 23

Podsumowanie 24

Źródła 25

Nowenna do Bożej Opatrzności 27

(...) Z całą pewnością tym, który pokierował decyzjami konklawe był Duch Świety, a wybranego wówczas Papieża mamy prawo nazywać darem Bożej Opatrzności. Moim celem jest zwięzłe ukazanie zasadniczych wymiarów tego daru oraz naszej odpowiedzi na ten niezwykły pontyfikat, w odpowiedzi do jakiej jesteśmy zobowiązani wszyscy. Wydaje się, że wznosząc świątynię Opatrzności w Warszawie, jesteśmy zobowiązani w sposób szczególny do podjęcia działań, zmierzających do refleksji nad nauczaniem Jana Pawła II i upamiętniających ten dar, jaki nam Boża Opatrzność dała.
(źródło: „Pod Skrzydłami Bożej Opatrzności", ks. Roman Bartnicki, Maria Ryś, o. Jacek Salij OP, Warszawa 2007, s. 131)

Kazimierz Kardynał Nycz
Arcybiskup Metropolita Warszawski

SŁOWO WSTĘPNE

Budowa Świątyni Opatrzności Bożej była i jest wypełnieniem Wotum Narodu za Konstytucję z 1791 roku. W XX i na początku XXI wieku doszła do tej intencji jeszcze jedna, Wotum Wdzięczności Bogu za dwóch Wielkich Synów Narodu Polskiego – Jana Pawła II i Stefana Wyszyńskiego.

Z wielkim zadowoleniem przyjęliśmy propozycję Instytutu Papieża Jana Pawła II, aby w ramach współpracy z parafią i Centrum Opatrzności Bożej rozszerzać wiedzę o nauczaniu Świętego Papieża - Jana Pawła II. Temu właśnie ma służyć ta publikacja. *Zeszyty o Opatrzności Bożej* poświęcone będą trosce o życie, tak ważnemu teraz problemowi w naszej Ojczyźnie. Ewangelię życia, którą głosił słowem i swoim życiem św. Jan Paweł II musimy ciągle sobie przypominać i uczyć następne pokolenia Polek i Polaków, również tych, którzy będą odwiedzać kompleks Centrum Opatrzności Bożej, na którego terenie znajduje się samorządowy budynek Instytutu Papieża Jana Pawła II.
Opatrzności Boża – czuwaj nad nami.

Ks. Tadeusz Aleksandrowicz
proboszcz parafii Opatrzności Bożej
i kustosz powstającego Sanktuarium

Zeszyt o Opatrzności Bożej

Znaczenie przesłania encykliki Jana Pawła II „Evangelium vitae" (25.03.1995) we współczesnej teologii życia. 20-lecie encykliki

1. WPROWADZENIE

Aby szczegółowo przeanalizować teologiczne znaczenie encykliki *Evangelium vitae*[1], należy sięgnąć zarówno do dokumentów Kościoła katolickiego, które ukazały się przed 1995 r., jak i do tych, które zostały opublikowane już za czasów następców papieża Jana Pawła II.

Evangelium vitae (łac. „Ewangelia życia") – encyklika ogłoszona 25 marca 1995 r., dotyczy wartości i nienaruszalności życia ludzkiego. Życie jest naturalnym dobrem, wartością. W świecie i w teologii nieustannie toczy się dyskurs, nauczanie o życiu ludzkim, poszukiwanie jego sensu i istoty. Teologia Kościoła katolickiego, w oparciu o Pismo św. i Tradycję, stara się przekazywać prawdę o życiu tak w kategoriach filozoficznych, jak i w kategoriach wiary.

Encyklika Jana Pawła II (EV) przedstawia zagadnienia poszanowania życia ludzkiego, jako najwyższej wartości danej człowiekowi, z której może on wyprowadzać i realizować wszystkie inne wartości. Dlatego zawiera sprzeciw wobec kary śmierci, aborcji i eutanazji. Jedynym dysponentem życia ludzkiego i długości jego trwania jest Bóg. Jeśli ktoś nie wierzy w Boga, to ma obowiązek poszanowania życia ludzkiego ze względu na godność człowieczeństwa własnego i innych ludzi.

[1] Jan Paweł II, *Enc. „Evangelium vitae"*, w: *Encykliki Ojca Świętego Jana Pawła II*, Kraków 2009, s. 839-897.

2. PODSTAWOWE PRZESŁANIE ENCYKLIKI *EVANGELIUM VITAE*[2]

Jan Paweł II ukazuje wartość życia jako powołania o wymiarze doczesnym i wiecznym. Taka perspektywa zmienia istotę trwania człowieka jako istoty materialno-duchowej, nadaje jaj sens i stwarza perspektywę życia czynnego, także w kategoriach transcendentnych. Papież stwierdza:

„Człowiek jest powołany do pełni życia, która przekracza znacznie wymiary jego ziemskiego bytowania, ponieważ polega na uczestnictwie w życiu samego Boga. Wzniosłość tego nadprzyrodzonego powołania ukazuje *wielkość i ogromną wartość* ludzkiego życia także w jego fazie doczesnej. Życie w czasie jest bowiem podstawowym warunkiem, początkowym etapem i integralną częścią całegoi niepodzielnego procesu ludzkiej egzystencji. Proces ten – nieoczekiwanie i bez żadnej zasługi człowieka – zostaje opromieniony obietnicą i odnowiony przez dar życia Bożego, które urzeczywistni się w pełni w wieczności (por. 1 J 3, 1-2). Równocześnie to nadprzyrodzone powołanie uwydatnia *względność* ziemskiego życia mężczyzny i kobiety. Nie jest ono jednak *rzeczywistością* «ostateczną», ale «przedostateczną»; jest więc *rzeczywistością świętą,* która zostaje nam powierzona, abyśmy jej strzegli z poczuciem odpowiedzialności i doskonalili ją przez miłość i dar z siebie ofiarowany Bogu i braciom" (EV, 2).

Źródłem życia jest samo życie, przekazywane z pokolenia na pokolenie przez rodziców. Ten nieustający, powtarzający się ciąg jest nieustannym darem, teologicznie uznawanym za dar Boga, Który rozpoczął życie ludzkie. Do życia naturalnego zostało *dopisane i dołączone* Objawienie Boże, mowa Boga do człowieka, i czyny zbawcze Chrystusa.

[2] Niektóre aspekty antropologiczne i teologiczne EV zostały częściowo omówione w: Z. Struzik, *Przesłanie Świętego Jana Pawła II. Materiały edukacyjne*, Warszawa 2014, s. 109-113.

2.1 CHRYSTUS BEZINTERESOWNYM DAREM ŻYCIA

Człowiek został podniesiony ponownie do poziomu pełnej miłości Boga przez czyny zbawcze Chrystusa, które dokonały się w duchu i w ciele Syna Bożego. Chrystus jako Syn Boży przyjął naturę ludzką, aby człowieka zbawić, przenieść go ponownie w wymiar transcendentalnego życia z Bogiem, poza granice naturalnej śmierci.

„Krew Chrystusa objawia też człowiekowi, że jego wielkość, a zatem jego powołanie, polega na *bezinteresownym darze z siebie*. Właśnie dlatego, że krew Jezusa została wylana jako dar życia, nie jest już znakiem śmierci i ostatecznej rozłąki z braćmi, ale narzędziem komunii udzielającej wszystkim życia w obfitości. Kto pije tę krew w sakramencie Eucharystii i trwa w Jezusie (por. J 6, 56), zostaje włączony w dynamikę Jego miłości i ofiary z własnego życia, aby mógł wypełnić pierwotne powołanie do miłości, właściwe każdemu człowiekowi (por. Rdz 1, 27; 2, 18-24)" (EV, 25).

Zbawienie dokonane przez Chrystusa ma charakter także społeczny, wskazuje na wartość życia, które realizuje się we wspólnotach: krwi, powinowactwa, kultury, zwyczaju, gospodarki, organizacji społecznej i politycznej. Człowiek z natury i z powołania Bożego (teologicznego) jest bytem społecznym. Nie powstaje sam z siebie i nie istnieje tylko dla siebie. Tak jak Chrystus, każdy z nas jest darem z siebie dla drugiego.

3. ŻYCIE JEST DAREM BOGA I DLA BOGA

Życie otrzymujemy od Boga w darze, aby je spożytkować, czyniąc dzieła dobre, duchowe i materialne, aby dzielić się dobrem. Wartość życia każdego człowieka w każdym momencie jego istnienia ma niepowtarzalne i odrębne znaczenie. Dzieło stworzenia życia, dokonane przez Boga w Starym Przymierzu, zostało podniesione do godności zbawienia przez ofiarę Syna Bożego, Jezusa Chrystusa. Każdy z ludzi został zbawiony, duchowo odkupiony przez krew naszego Zbawiciela, o czym świadectwo zostało złożone w Nowym Testamencie. Objawienie woli Boga Ojca nie może mylić człowieka. Dlatego nasze życie ma wymiar nadprzyrodzony, a w swym istnieniu jest ono doczesne i zarazem wieczne. Uznanie prawd wiary zależy od podjęcia wysiłku przez wierzących, pilnego zwrócenia się ku nauce Kościoła i otwarcia na działanie Bożej łaski[3].

„Stwórca powierzył życie człowieka jego odpowiedzialnej trosce nie po to, by nim samowolnie dysponował, ale by go mądrze strzegł oraz zarządzał nim wiernie i z miłością. Bóg Przymierza powierzył życie każdego człowieka drugiemu człowiekowi – jego bratu, zgodnie z prawem wzajemności dawania i otrzymywania, składania siebie w darze i przyjmowania daru bliźniego. Gdy nadeszła pełnia czasu, Syn Boży, wcielając się i oddając życie za człowieka, ukazał, jakie wyżyny i głębie może osiągnąć to prawo wzajemności. Przez dar swego Ducha Chrystus nadaje nową treść i znaczenie prawu wzajemności, zawierzeniu człowieka człowiekowi. Duch, sprawca komunii w miłości, tworzy między ludźmi nowe braterstwo i solidarność, prawdziwy odblask tajemnicy wzajemnego dawania i przyjmowania, właściwej Trójcy Przenajświętszej. Sam Duch staje się nowym prawem, które daje wierzącym moc i budzi w nich odpowiedzialność, aby w życiu umieli wzajemnie czynić dar z siebie i przyjmować drugiego człowieka, uczestnicząc w miłości samego Jezusa Chrystusa i na Jego miarę" (EV, 76).

[3] Por. Z. Struzik, *Przesłanie Świętego Jana Pawła II. Materiały edukacyjne*, Warszawa 2014.

4. OBOWIĄZEK OBRONY ŻYCIA W RODZINIE

Podstawowe przykazanie miłości realizuje się w przykazaniu Bożym: *Nie zabijaj* (Wj 20,13; Pwt 5, 17; Mt 19, 18). Każdy człowiek zobowiązany jest do obrony i poszanowania swego życia, a także ma pomagać i służyć w ratowaniu i wspomaganiu życia swego bliźniego. W podtrzymywaniu egzystencji ludzkiej działa Stwórca, Pan Zbawiciel, Jezus Chrystus i Duch Święty. Cała Trójca Przenajświętsza, można tak powiedzieć, życiem każdego człowieka, dlatego to życie nabiera największej wartości – doczesnej i wiecznej.

„W łonie «ludu życia i dla życia» *najważniejsza odpowiedzialność spoczywa na rodzinie*: odpowiedzialność ta wypływa z samej natury rodziny – jako wspólnoty życia i miłości, opartej na małżeństwie – i z jej misji «strzeżenia, objawiania i przekazywania miłości». Mowa tu o miłości samego Boga, którego współpracownikami i w pewnym sensie rzecznikami stają się rodzice, gdy przekazują życie i wychowują je zgodnie z Jego ojcowskim zamysłem. Jest to zatem miłość, która staje się bezinteresownym darem, przyjęciem i ofiarowaniem: w rodzinie każdy spotyka się z akceptacją, szacunkiem i czcią, ponieważ jest osobą, jeżeli zaś ktoś bardziej potrzebuje pomocy, zostaje otoczony tym czujniejszą i troskliwszą opieką" (EV, 92).

Zadaniem każdego człowieka i każdej społeczności jest przekazywanie życia i jego ochrona. Życie każdego ma niepowtarzalną, unikalną i największą wartość. W życiu i przez życie doświadczamy wszystkich innych wartości doczesnych i wiecznych. Prawo Boże, a za nim idące każde prawo ludzkie, opiera się na tej nienaruszalnej, wielkiej wartości życia: wyraża się w jego obronie, poszanowaniu i przekazywaniu następnym pokoleniom. Od jego uznania można dopiero mówić o zasadnym stanowieniu następnych zasad prawnych, czy to dotyczących osoby jako jednostki, czy zbiorowiska osób będącego grupą lub większą wspólnotą.

5. ŻYCIE RODZI SIĘ, DOJRZEWA I KSZTAŁTUJE SIĘ W RODZINIE

Życie ludzkie powstaje, rodzi się i rozwija w rodzinie opartej na małżeństwie mężczyzny i kobiety. Sensem *bycia mężczyzną* jest kobieta, sensem *bycia kobietą* jest mężczyzna. Wskazuje na to natura ludzka, wyrażająca się przez płeć: genetyczną, hormonalną, psychologiczną i społeczną. Płeć człowieka jest związana z darem przekazywania życia we współpracy naturalnej z Bogiem. W rodzinie życie jest wielką łaską, z której wynikają: godność rodzicielska, godność dziecka w rodzinie, godność dziecka ludzkiego i Bożego zarazem. Rodzina daje życie, troszczy się o nie i wychowuje je w łasce Boga i ludzi. Wspólnota rodzinna przynależy do dalszych kręgów wspólnoty narodowej i kościelnej, wliczając w to również wielką światową społeczność jako „rodzinę globalną". Bóg, który ukochał świat, troszczy się o jego mieszkańców tak, jak Dobry Pasterz troszczy się o owce, jak obfitujący w miłosierdzie Ojciec.

6. ŻYCIE JEST DAREM BOGA I CZŁOWIEKA DLA CZŁOWIEKA

Życie, jako dar, otrzymaliśmy od Boga dzięki rodzicom, ażeby zgodnie z wolą Bożą i pomocą ludzi, doprowadzić je do pełni doskonałości duchowej, fizycznej i moralnej. Każdy jest zobowiązany do poszanowania swego życia, troski o sprawność fizyczną i życie moralne. Nikt nie jest też jego wyłącznym dysponentem (sprzeczne z tą zasadą są: eutanazja, aborcja, kara śmierci, samobójstwo), ponieważ otrzymał je jako dar, który ma udział w życiu samego Boga. Człowiek powinien roztropnie współistnieć z innymi ludźmi na zasadzie braterskiej bądź rodzicielskiej miłości. Z tym posłannictwem życia przyszedł na świat i jest w nim obecny Chrystus. Przykład ofiarowania życia w darze w sposób najpełniejszy wśród ludzi złożyła Matka Boża, Maryja. Przykładem dobrze odczytanej woli Bożej mogą być liczne biografie męczenników i świętych Pańskich.

6.1 ŻYCIE JEST DAREM BOGA I CZŁOWIEKA DLA CZŁOWIEKA W RODZINIE

Rodzina jest najwłaściwszym i najlepszym środowiskiem poczęcia i narodzenia się nowego człowieka z woli Bożej i ludzkiej. W rodzinie, na podstawie miłości ludzkiej, dokonuje się wychowanie i kształtowanie człowieka. W rodzinie otrzymuje się podstawowe wartości, które – przyjęte i zastosowane na skutek więzi z innymi i z Bogiem – czynią człowieka godnym, odpowiedzialnym, pożytecznym i szczęśliwym. Rodzice biorą na siebie odpowiedzialność za każde życie powołane do istnienia. Ta odpowiedzialność w życiu małżeńskim nigdy się nie kończy. Duchowa współpraca z Bogiem trwa ciągle w dziele stwarzania istnień ludzkich. Do pełnej ich wspólnoty dojdzie, gdy wypełni się czas, w życiu wiecznym.

6.2 ŻYCIE JEST DAREM BOGA I CZŁOWIEKA DLA SPOŁECZEŃSTWA

Życie rodzi się i rozwija w społeczności rodzinnej, narodowej, kulturowej, przynależy więc do społeczności całej ludzkości w danym przedziale historii świata. Do społeczności narodowej i państwowej należy przekazywanie życia, realna ochrona jego *bios*, prawna obrona przed różnorakimi zagrożeniami i fizyczne bezpieczeństwo. Naród oraz państwo dbają o właściwy przyrost naturalny, o stan ekonomiczny i poziom kulturalny obywateli. Narody, zorganizowane w formie niezawisłych państw, powinny zachowywać pokój, godnie współżyć i współdziałać na rzecz należytych celów podejmowanych przez wspólnotę światową.

7. PODSUMOWANIE PRZESŁANIA *EVANGELIUM VITAE*

Źródłem życia jest Bóg i wola rodziców. Człowiek jest najwspanialszym i unikalnym stworzeniem, dlatego każdego obowiązuje poszanowanie życia własnego i innych. Poprzez życie jesteśmy obdarowywani wartościami materialnymi i duchowymi. W życiu ludzkim najważniejsza jest miłość bliźniego i miłość Boga, określona i wyrażana przez wiarę. Każde życie ma jednakową godność i wartość. Chrystus ofiarował się na drzewie krzyża za życie i zbawienie ludzi. Wysłużył nam zbawienie i życie wieczne.

8. TEOLOGIA ŻYCIA U KAROLA WOJTYŁY

Analizy antropologiczne Karola Wojtyły dotyczyły aksjologii i kierowały się ku odkrywaniu źródeł godności człowieka. Człowieczeństwo jest istotą bytu ludzkiego rozumnego. On sam, człowiek, świadczy o nadzwyczajnym pochodzeniu i tę transcendencję przejawia we własnych czynach. Refleksje filozoficzne na temat dobra i zła znalazły swoje odbicie w książkach: *Miłość i odpowiedzialność*, potem w studium *Osoba i czyn*. Aksjologia Karola Wojtyły opierała się na wcześniejszej myśli: Maxa Schelera, Jeana Paula Sartre'a, Emmanuela Levinasa, Paula Ricoeura, ale także Władimira Sołowjowa i Fiodora Dostojewskiego[4]. Właśnie z perspektywy duszpasterskiej w książce *Miłość i odpowiedzialność* Wojtyła sformułował koncepcję normy personalistycznej[5]. Norma personalistyczna jest próbą przetłumaczenia przykazania miłości na język filozoficznej etyki[6].

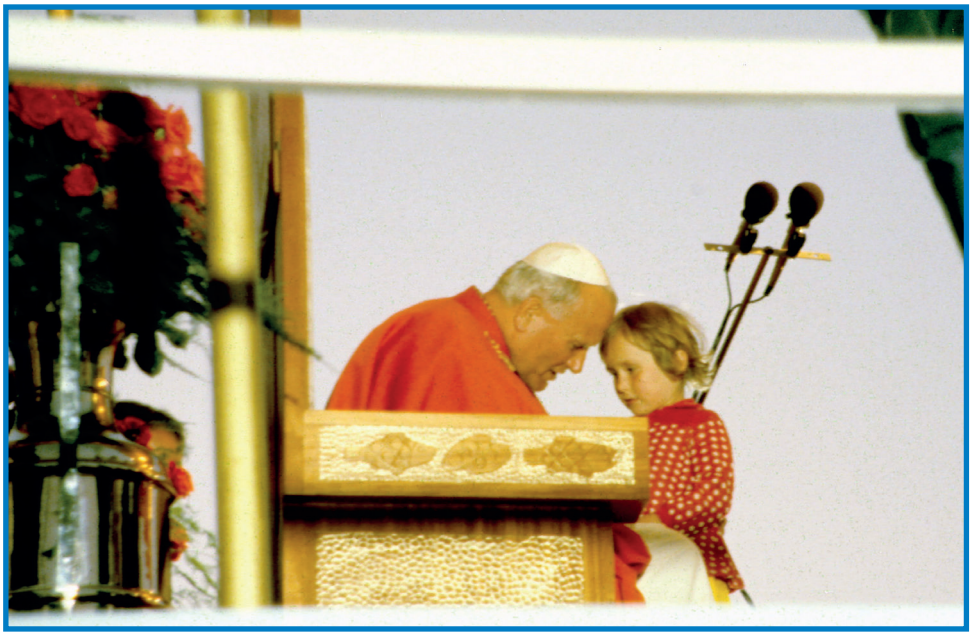

Fot. E. Mier-Jędrzejowicz

[4] Zob. Jan Paweł II, *Pamięć i tożsamość*, Kraków 2011, s. 45-46.

[5] „Oto dlaczego lektura tej książki (*Osoba i czyn*) może dostarczyć nam dużej pomocy również dla pełniejszego zrozumienia wielkich encyklik tego Papieża, a nawet dla zrozumienia historycznej doniosłości jego pontyfikatu w ogóle". Por. Rocco Buttiglione, *Kilka uwag o sposobie czytania „Osoby i czynu"*, w: Karol Wojtyła, *Osoba i czyn oraz inne studia antropologiczne*, red. T. Styczeń, i in., Lublin 2011, s. 12.

[6] Jan Paweł II, *Przekroczyć próg nadziei*, Lublin 1994, s. 148-149.

9. PRZESŁANIE SOBORU WATYKAŃSKIEGO II

Sobór Watykański II odwołał się do miłości małżeńskiej, z której wynika miłość rodzicielska, ta z kolei jest niezbędna, aby dar życia trwał i był przekazywany z pokolenia na pokolenie. W tym przesłaniu i w tym darze odzwierciedla się miłość Boga stworzyciela.

„(Płodność małżeńska). Małżeństwo i miłość małżeńska z natury swej skierowane są ku płodzeniu i wychowywaniu potomstwa. Dzieci też są najcenniejszym darem małżeństwa i rodzicom przynoszą najwięcej dobra. Bóg sam to powiedział: *Nie jest dobrze człowiekowi być samemu* (Rdz 2,18), i *uczynił człowieka od początku jako mężczyznę i niewiastę* (Mt 19,14), chcąc dać mu pewne specjalne uczestnictwo w swoim własnym dziele stwórczym, pobłogosławił mężczyźnie i kobiecie mówiąc: *bądźcie płodni i rozmnażajcie się* (Rdz 1,28). Dlatego prawdziwy szacunek dla miłości małżeńskiej i cały sens życia rodzinnego zmierzają do tego, żeby małżonkowie nie zapoznając pozostałych celów małżeństwa, skłonni byli mężnie współdziałać z miłością Stwórcy i Zbawiciela, który przez nich wciąż powiększa i wzbogaca swoją rodzinę. Małżonkowie wiedzą, że w spełnianiu obowiązku, jakim jest przekazywanie życia i wychowywanie, obowiązku, który trzeba uważać za główną ich misję, są współpracownikami miłości Boga – Stwórcy i jakby jej wyrazicielami”[7].

Płodność fizyczna jest związana z płodnością duchową, ponieważ rodzice są współpracownikami Boga w wychowywaniu nowych członków królestwa niebieskiego. Rodzicielstwo jest jednocześnie zaproszeniem do współpracy z Bogiem w celu wychowania największej wartości, jaką jest każde dziecko-człowiek. Opieka fizyczna i wychowanie duchowe człowieka to wielkie dzieło i największe dobro jaki może dać rodzina, błogosławiona przez Boga, i akceptowana przez społeczeństwo.

Sobór Watykański II. Źródło: Wikipedia

[7] Sobór Watykański II, *Gaudium et spes*, 50.

10. PAWEŁ VI, *HUMANAE VITAE*, 25 LIPCA 1968

Godność małżeńska wynika z godności męża i żony. Ich wzajemna miłość ma swoje źródło w Bogu. Obserwując każdy związek małżeński, odnajdujemy ten Boski pierwiastek jako dar nieustannie powtarzający się u wielu par, ale zarezerwowany wyłącznie dla pary stworzonej przez mężczyznę i kobietę. Dar wzajemnej miłości małżeńskiej jest obopólny, jest trwały i płodny, ukierunkowany na budowanie wspólnoty rodzinnej.

„Miłość małżeńska najlepiej objawia nam swą prawdziwą naturę i godność dopiero wtedy, gdy rozważymy, że początek swój czerpie ona – jakby z najwyższego źródła – z Boga, który jest Miłością i Ojcem, *od którego bierze swe imię wszelkie ojcostwo na niebie i na ziemi*" (HV, 8).

Kościół z nakazu Chrystusa ma autorytet Urzędu Nauczycielskiego Kościoła, aby wykładać pewną i prawidłową naukę o godności pożycia małżeńskiego, tak w sprawach duchowych, jak i ciała (zobacz: teologia ciała Jana Pawła II).

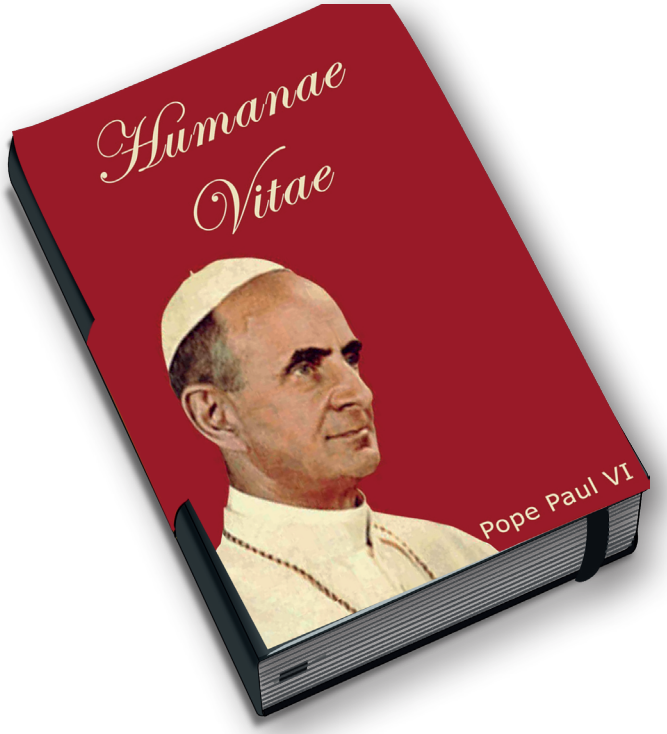

Humanae Vitae, 25 lipca 1968 r.

11. JAN PAWEŁ II, ENCYKLIKA *REDEMPTOR HOMINIS*, 4 MARCA 1979

Z natury swojej i z polecenia Bożego człowiek jest przeznaczony do miłości, ten dar musi rozwijać w sobie, aby spełnić się w wymiarach doczesnych i wiecznych.

„Człowiek nie może żyć bez miłości. Człowiek pozostaje dla siebie istotą niezrozumiałą, jego życie jest pozbawione sensu, jeśli nie objawi mu się Miłość, jeśli nie spotka się z Miłością, jeśli jej nie dotknie i nie uczyni w jakiś sposób swoją, jeśli nie znajdzie w niej żywego uczestnictwa" (RH, 10).

Bóg nieustannie towarzyszy człowiekowi w tym boskim darze, w miłości, i dzięki niej dokonuje nieustannej przemiany życia ludzkiego – nadaje mu sens życia i działania.

12. JAN PAWEŁ II, ADHORTACJA *FAMILARIS CONSORTIO*, 22 LISTOPADA 1981

Adhortacja *Familiaris consortio* zawiera podstawy miłości ludzkiej małżeńskiej i rodzinnej, u których podstaw znajduje się miłość Boga do człowieka. Miłość Boga do człowieka wspomaga małżonków w zachowaniu miłości i wierności.

„Rodzina, założona i ożywiana przez miłość, jest wspólnotą osób: mężczyzny i kobiety jako małżonków, rodziców, dzieci i krewnych. Pierwszym jej zadaniem jest wierne przeżywanie rzeczywistości komunii w ciągłym działaniu na rzec z rozwijania prawdziwej wspólnoty osób.

Wewnętrzną zasadą, trwałą mocą i celem ostatecznym tego zadania jest miłość: tak jak bez miłości rodzina nie jest wspólnotą osób, tak samo *bez miłości nie może ona żyć, wzrastać i doskonalić* się jako wspólnota osób. To, co napisałem w Encyklice *Redemptor hominis*, znajduje swój początek i najwłaściwsze zastosowanie w rodzinie, jako takiej" (FC, 18).

Miłość ludzka ma charakter wspólnotowy, kieruje się do założenia rodziny, źródła życia, miłości i wychowania nowego człowieka. Jest to nieustanna współpraca z Bogiem.

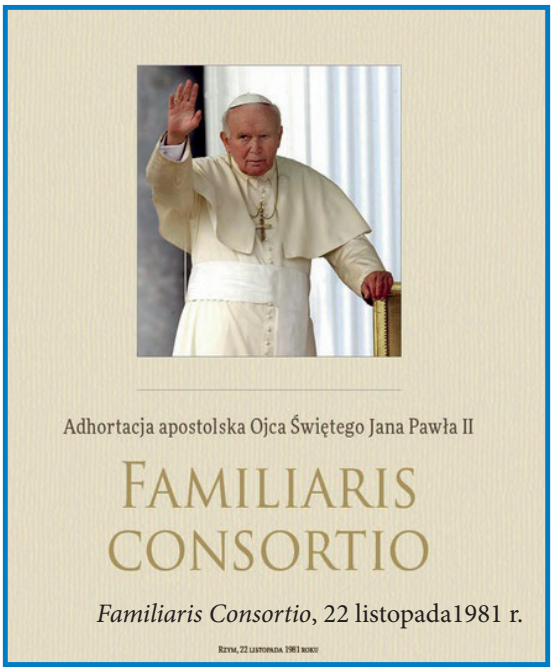

13. JAN PAWEŁ II, *KATECHEZY ŚRODOWE* [8]

Teologiczna antropologia człowieka znajduje swoje źródło w podobieństwie człowieka do Boga. Najbardziej staje się człowiek podobny do Boga w tajemnicy służebnej miłości bliźniego.

„Człowiek stworzony na obraz Boży jest istotą złożoną z duszy i ciała, istotą, która z jednej strony należy do świata zewnętrznego, z drugiej zaś jest w stosunku do niego transcendentna. Jako istota złożona zarówno z ciała, jak i z duszy – jest on osobą. Ta prawda o człowieku jest przedmiotem naszej wiary, podobnie jak prawda biblijna o tym, że jest on stworzony na „obraz i podobieństwo" Boga; tę prawdę podaje stale na przestrzeni dziejów Magisterium Kościoła. Prawda o człowieku nie przestaje być na przestrzeni dziejów przedmiotem poznania rozumowego, zarówno na gruncie filozofii, jak też w orbicie wielu nauk szczegółowych: jednym słowem – jest ona przedmiotem antropologii"[9].

Prawda o człowieku jest potrzebna każdemu człowiekowi z osobna i całym społecznościom ludzkim, i on sam i wspólnoty ludzkie muszą zrozumieć i praktykować wzajemną miłość.

[8] Cykl obejmuje katechezy wygłoszone podczas środowych audiencji generalnych w okresie: 5 IX 1979-2 IV 1980; 11 XI 1981-9 II 1983; 23 V 1984-28 XI 1984. Całość opublikowana w: Jan Paweł II, *Mężczyzną i niewiastą stworzył ich*, Città del Vaticano 1986.

[9] Jan Paweł II, *Katecheza Człowiek – obraz Boży – istotą duchowo-cielesną*, w: tegoż: *Dzieła zebrane,* t. 6: *Katechezy*, cz. 1, Kraków 2007, 1.

14. JAN PAWEŁ II, *LIST DO RODZIN*, 2 LUTEGO 1994

Rodzina i miłość z nią zespolona są drogą życia ziemskiego, a tajemnica wcielenia Chrystusa ubogaca i wskazuje wartości nadprzyrodzone rodziny.

„Pośród tych wielu dróg *rodzina jest drogą pierwszą i z wielu względów najważniejszą*. Jest drogą powszechną, pozostając za każdym razem drogą szczególną, jedyną i niepowtarzalną, tak jak niepowtarzalny jest każdy człowiek. Rodzina jest tą drogą, od której nie może on się odłączyć. Wszak normalnie każdy z nas w rodzinie przychodzi na świat, można więc powiedzieć, że rodzinie zawdzięcza sam fakt bycia człowiekiem. […].

Tak więc Boska tajemnica Wcielenia Słowa pozostaje w ścisłym związku z ludzką rodziną. Nie tylko z tą jedną, nazaretańską, ale w jakiś sposób z każdą rodziną, podobnie jak Sobór Watykański II mówi, że Syn Boży przez swoje Wcielenie «zjednoczył się jakoś z każdym człowiekiem»[10]. Kościół, idąc za Chrystusem, który «przyszedł» na świat, «aby służyć» (Mt 20,28), uważa służbę rodzinie za jedno ze swych najistotniejszych zadań – i w tym znaczeniu zarówno człowiek, jak i rodzina są «drogą Kościoła»”(LR, 2).

Człowieczeństwo – największa wartość ludzkiego bytu realizuje się pośród innych ludzi, najpełniej kształtuje się w rodzinie.

Fot. E. Mier-Jędrzejowicz

[10] Por. Sobór Watykański II, *Gaudium et spes*, 1.

15. BENEDYKT XVI, *ENCYKLIKA DEUS CARITAS EST*, 25 GRUDNIA 2005

Małżeństwo i rodzina łączą pojęcia *eros*, *philia i agape* i realizują je we wspólnej miłości. Bóg jest Miłością, a człowiek jest obrazem tej miłości.

„Miłości pomiędzy mężczyzną i kobietą, która nie rodzi się z myśli i woli człowieka, ale w pewien sposób mu się narzuca, starożytna Grecja nazwała *erosem*. Musimy już z góry uprzedzić, że grecka wersja Starego Testamentu jedynie dwukrotnie używa słowa *eros*, podczas gdy Nowy Testament nigdy go nie stosuje: z trzech słów greckich, dotyczących miłości – *eros*, *philia* (miłość przyjaźni) i *agape* – pisma nowotestamentowe uprzywilejowują to ostatnie, które w języku greckim pozostawało raczej na marginesie. Jeśli chodzi o pojęcie miłości przyjaźni (*philia*), to zostało ono podjęte i pogłębione w Ewangelii Jana, aby wyrazić relację między Jezusem i Jego uczniami. To pominięcie słowa *eros* wraz z nową wizją miłości, wyrażoną poprzez słowo *agape*, w nowości chrześcijaństwa oznacza niewątpliwie coś zasadniczego w odniesieniu do pojęcia miłości" (DC, 3).

Tajemnica miłości jest rozumiana w łączności z tajemnicą stworzenia i zbawienia człowieka. Dlatego sakrament małżeństwa jest tak bliski sakramentowi Eucharystii.

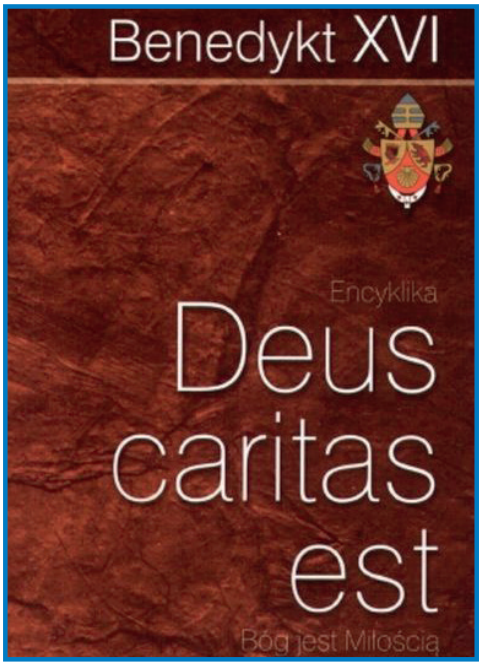

Deus caritas est, 25 grudnia 2005 r.

16. INSTRUKCJA EPISKOPATU POLSKI O PRZYGOTOWANIU DO ZAWARCIA MAŁŻEŃSTWA W KOŚCIELE KATOLICKIM (13 XII 1989). KOMISJA DO SPRAW KULTU BOŻEGO I DYSCYPLINY SAKRAMENTÓW EPISKOPATU POLSKI

Sakrament małżeństwa jest znakiem obecności Boga Chrystusa. Chrystus zaproszony do małżeństwa nieustannie towarzyszy temu związkowi, uświęca go i prowadzi do zbawienia, właśnie przez posługę wzajemnej miłości.

„Małżeństwo, już jako dzieło natury stworzonej przez Boga, od początku swojego istnienia, zgodnie z zamysłem Stwórcy służy zbawieniu człowieka, w pełni jednak plany Boże urzeczywistniają się dopiero w małżeństwie podniesionym przez Chrystusa Pana do godności sakramentu”[11].

„Kodeks Prawa Kanonicznego, wprowadzając w życie polecenie Soboru Watykańskiego II, kieruje uwagę na istotne elementy pastoralne przygotowania do małżeństwa, zostawiając dalszą inicjatywę w tej sprawie biskupom i Konferencjom Episkopatu. W związku z tym, zgodnie z istniejącą w Polsce praktyką duszpasterską i wskazaniami Adhortacji Apostolskiej papieża Jana Pawła II *Familiaris Consortio*, rozróżnia się trzy etapy przygotowania do małżeństwa: przygotowanie dalsze, bliższe i bezpośrednie”[12].

Zrozumienie wielkiej tajemnicy Boga zawartej w tajemnicy miłości małżeńskiej i rodzinnej wymaga przygotowania i zrozumienia swej godności i niepowtarzalności.

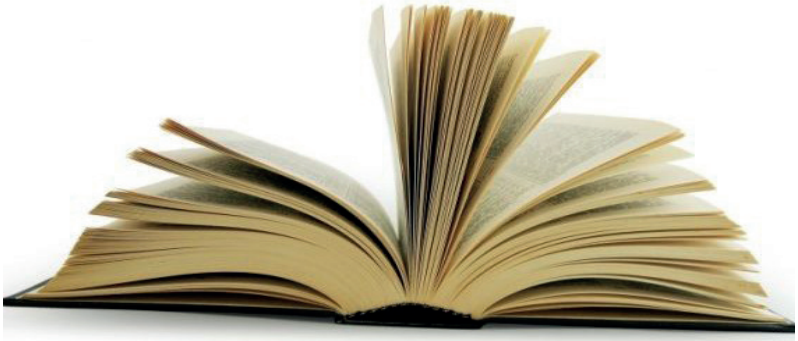

Warszawa, 13 grudnia 1989 r.

[11] *Instrukcja Episkopatu Polski o przygotowaniu do zawarcia małżeństwa w Kościele Katolickim*, oprac., ks T. Pieronek, Kraków 1990, s. 3.

[12] Tamże, s. 5.

17. FRANCISZEK, ENCYKLIKA *LUMEN FIDEI*, 29 CZERWCA 2013

Tajemnica ludzkiej miłości łączy się z tajemnicą wiary, poszerza ją o Boga, czyni ją transcendentną antropologicznie i teologicznie.

„Rzeczywiście, miłości nie można sprowadzać do uczucia, które się pojawia i znika. Owszem, ma związek z naszą uczuciowością, ale taki, aby otworzyć ją na ukochaną osobę i w ten sposób zapoczątkować drogę, która jest wyjściem z zamknięcia we własnym «ja» i zbliżaniem się do drugiej osoby, by zbudować trwałą relację; miłość dąży do jedności z ukochaną osobą. Widzimy więc, w jakim sensie miłość potrzebuje prawdy. Jedynie kiedy jest oparta na prawdzie, miłość może przetrwać w czasie, przezwyciężyć ulotność chwili i pozostać mocna, by wspierać wspólną drogę" (LF, 27).

Odkrywając tajemnicę miłości małżeńskiej i rodzinnej, wszyscy zainteresowani uczestniczą w istocie Boga, Który jest miłością.

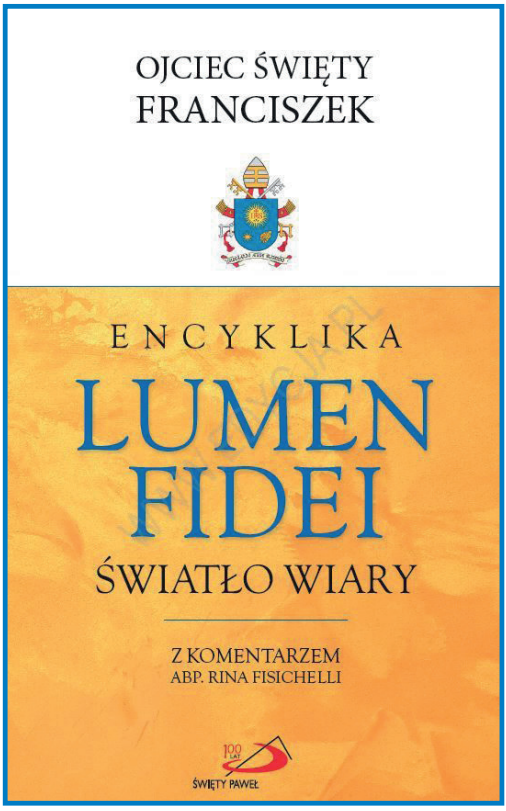

Lumen fidei, 29 czerwca 2013

18. SYNOD O RODZINIE. KOMUNIKAT OJCÓW SYNODALNYCH Z POLSKI NA ZAKOŃCZENIE SYNODU O MAŁŻEŃSTWIE I RODZINIE, 25 PAŹDZIERNIKA 2015 [13]

Powaga i prawda miłości małżeńskiej decydują o stałości, niezmienności i świętości związku, który ma charakter Boski i ludzki.

„Święty Jan Paweł II zaproponował kompleksowe kryterium, która pozostaje podstawą do oceny tych sytuacji: «Niech wiedzą duszpasterze, że dla miłości prawdy mają obowiązek właściwego rozeznania sytuacji. Zachodzi bowiem różnica pomiędzy tymi, którzy szczerze usiłowali ocalić pierwsze małżeństwo i zostali całkiem niesprawiedliwie porzuceni, a tymi, którzy z własnej, ciężkiej winy zniszczyli ważne kanonicznie małżeństwo. Są wreszcie tacy, którzy zawarli nowy związek ze względu na wychowanie dzieci, często w sumieniu subiektywnie pewni, że poprzednie małżeństwo, zniszczone w sposób nieodwracalny, nigdy nie było ważne» (*Familiaris consortio*, 84)", 85.

Nauka Kościoła o sakramentalności związku ludzi ochrzczonych jest jasna, pewna i oparta na nauczaniu ewangelicznym Jezusa Chrystusa.

KONFERENCJA EPISKOPATU POLSKI

[13] XIV Assemblea Generale Ordinaria del Sinodo dei Vescovi, *Relazione finale del Sinodo dei Vescovi a Papa Francesco*, (da: *L'Osservatore Romano*, ed. quotidiana, Anno CLV, n. 245, 26-27/10/2015); *Komunikat na zakończenie Synodu Biskupów o małżeństwie i rodzinie* (Rzym, 25 X 2015), „Niedziela" 2015, nr 44, s. 7.

19. PODSUMOWANIE

Teologia Kościoła katolickiego w oparciu o Pismo św. i Tradycję stara się przekazywać prawdę o życiu tak w kategoriach filozoficznych, jak i w kategoriach wiary. Miłość ludzka przedstawia się jako wzajemny dar kobiety i mężczyzny, który realizuje się na przestrzeni życia, daje życie, troszczy się o nie i je wychowuje. Miłość małżeńska jest ukierunkowana na wzajemną życzliwość i płodność, jest dobra i twórcza. Stwarza bowiem wspólnotę o wymiarze doczesnym, a przez wiarę, uświęca się i prowadzi do wymiaru wiecznego.

Autor tekstu: ks. prof. UKSW dr hab. Zdzisław Struzik

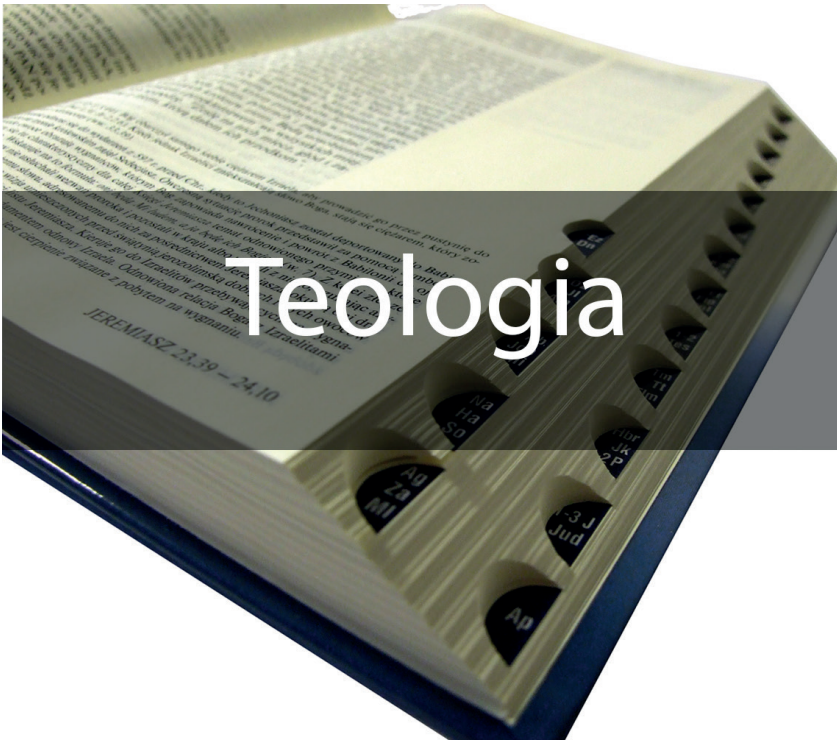

ŹRÓDŁA

Sobór Watykański II

Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium* (21.11.1964), w: Sobór Watykański II, *Konstytucje, dekrety, deklaracje*, Poznań 2008, s. 144-263.

Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes* (7.12.1965), w: Sobór Watykański II, *Konstytucje, dekrety, deklaracje*, Poznań 2008, s. 824-981.

Nauczanie papieskie

Benedykt XVI, *Encyklika Deus caritas est*, (25.12.2005), Rzym 2005.

Franciszek, Encyklika *Lumen fidei*, (29.06.2015), Rzym 2015.

Giovanni Paolo II, *Adhortatio apostolica ad episcopos, sacerdotes et christifideles totius ecclesiae catholicae de familiae christianae muneribus in mundo huius temporis "Familiaris consortio"*, w: *Insegnamenti di Giovanni Paolo II*, IV, 2 1981, Libreria Editrice Vaticana 1982, p. 948-1130.

Giovanni Paolo II, *La chiesa deve anunciare il "Vangelo della vita" senza alcuna paura davanti ai singoli, ai popoli e agli stati*, w: *Insegnamenti di Giovanni Paolo II*, XIV,1, 1991, Libreria Editrice Vaticana 1993, p. 1293-1296.

Giovanni Paolo II, *Lettereae encyclicae "Evangelium vitae" episcopis, presbyteris et diaconis religiosis viris et mulieribus christifidelibus laicis universique*

Giovanni Paolo II, *Litterae familiis datae a summo pontifice Ioanne Paulo PP. II ipso volvente Sacro Familiae Anno MCMXCIV*, w: *Insegnamenti di Giovanni Paolo II*,XVII, 1 1994, Libreria Editrice Vaticana 1996, p. 254-325.

Giovanni Paolo II, *Nella lotta tra la „Culltura" della morte e la civiltà dell'amore la chiesa proclama la vita, annuncia la verità, indica la via, w: Insegnamenti di Giovanni Paolo II*, XIV,1, 1991, Libreria Editrice Vaticana 1993, p. 703-705.

Jan Paweł II, Adhortacja *Familiaris consortio*, (22.11.1981), Rzym 1981.

Jan Paweł II, Encyklika *Evangelium vitae*, (25.03.1995), Rzym 1995.

Jan Paweł II, Katecheza *Człowiek – obraz Boży – istotą duchowo-cielesną*, w: tegoż: *Dzieła zebrane*, t. 6: *Katechezy*, cz. 1, Kraków 2007.

Jan Paweł II, List do rodzin *Gratissimam sane*, (2.02.1994), Rzym 1994.

Jan Paweł II, *List do wszystkich Braci w biskupstwie o „Ewangelii życia"* (19.05.1991), Rzym.

Jan Paweł II, *Mężczyzną i niewiastą stworzył ich: odkupienie ciała a sakramentalność małżeństwa*, Città del Vaticano 1986.

Jan Paweł II, *Nadzwyczajny Konsystorz Kardynałów*, (4-7 kwietnia 1991), Rzym 1991.

Jan Paweł II, *Pamięć i tożsamość,* Kraków 2011.

Jan Paweł II, *Przekroczyć próg nadziei*, Lublin 1994.

Karol Wojtyła, *Osoba i czyn oraz inne studia antropologiczne*, red. T. Styczeń i in., Lublin 2011.

Inne dokumenty Kościoła

Instrukcja Episkopatu Polski o przygotowaniu do zawarcia małżeństwa w Kościele Katolickim, oprac., ks T. Pieronek, Kraków 1990.

Komunikat na zakończenie Synodu Biskupów o małżeństwie i rodzinie (Rzym, 25 X 2015), „Niedziela" 2015, nr 44, s. 7.

Kongregacja Nauki Wiary, *Instrukcja o szacunku dla rodzącego się życia ludzkiego i o godności jego przekazywania. Odpowiedzi na niektóre aktualne zagadnienia „Donum vitae"* (22.02.1987).

Stolica Apostolska, *Karta praw rodziny* (22.10.1982), „L'Osservatore Romano", wyd. polskie, 1983, nr 10, s. 6-7.

Nowenna do Opatrzności Bożej

MODLITWA NA KAŻDY DZIEŃ NOWENNY

PIEŚŃ:
Kto się w opiekę odda Panu swemu, a całym sercem szczerze ufa Jemu, śmiele rzec może: Mam obrońcę Boga, nie przyjdzie na mnie żadna straszna trwoga.
Ciebie On z łowczych obieży wyzuje i w zaraźliwym powietrzu ratuje: w cieniu swych skrzydeł zachowa cię wiecznie, pod Jego pióry uleżysz bezpiecznie.
Opatrzności Boża, która wszystkim rządzisz i wszystkim kierujesz – wierzę w Ciebie!
Opatrzności Boża, która czuwasz i opiekujesz się każdym stworzeniem – ufam Tobie!
Opatrzności Boża, która jako Matka najtroskliwsza zaspakajasz na każdy dzień wszystkie potrzeby swych dzieci – kocham Cię, uwielbiam Cię, powierzam się Tobie!
Opatrzności Boża czuwaj nad nami! Tobie Opatrzności Boża powierzamy tę nowennę w intencji…

DZIEŃ 1

Cały świat, w którym żyjemy, poruszamy się i jesteśmy, jest w rękach Boga. To „w Nim żyjemy, poruszamy się i jesteśmy" (Dz 17,28). To nie On żyje w naszym świecie, lecz to my żyjemy w Jego świecie. On nigdy nie wypuszcza nas ze swoich rąk. Nie traci nas sprzed oczu. Nie gubi planów naszego życia. Inaczej nie byłby Bogiem, ani doskonałą Miłością, ani doskonałą Obecnością. Nie byłby Ojcem i Matką. – „Czyż może niewiasta zapomnieć o swym niemowlęciu, ta, która kocha syna swego łona?
A nawet, gdyby ona zapomniała, Ja nie zapomnę o tobie! Oto wyryłem cię na obu dłoniach" (Iz 49, 15-16).

Litania do Bożej Opatrzności

Kyrie elejson. Chryste elejson. Kyrie elejson.
Chryste, usłysz nas. Chryste, wysłuchaj nas.
Ojcze z nieba, Boże – zmiłuj się nad nami.
Synu, Odkupicielu świata, Boże – zmiłuj się nad nami.
Duchu Święty, Boże – zmiłuj się nad nami.
Opatrzności Boża, godny celu miłości aniołów i ludzi – zmiłuj się nad nami.
Opatrzności Boża, nadziejo naszego zbawienia,
Opatrzności Boża, pociecho Kościoła pielgrzymującego,
Opatrzności Boża, drogo do Nieba,
Opatrzności Boża, wyprowadzająca z wszelkich niebezpieczeństw,
Opatrzności Boża, rozdzielająca łaski,
Opatrzności Boża, nieprzebrany skarbie wszelkiego dobra,
Opatrzności Boża, wspierająca sprawiedliwych,
Opatrzności Boża, nadziejo grzeszników,
Opatrzności Boża, ucieczko nieszczęśliwych,
Opatrzności Boża, pomocy we wszelkiej potrzebie,
Opatrzności Boża, ukojenie serc,
Opatrzności Boża, schronienie udręczonych,
Opatrzności Boża, skuteczny leku na wszelkie strapienia,
Opatrzności Boża, nasycenie zgłodniałych,
Opatrzności Boża, wsparcie ubogich,
Opatrzności Boża, podporo wdów i sierot,
Opatrzności Boża, boski przymiocie godny naszego uwielbienia,
Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, przepuść nam, Jezu.
Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, wysłuchaj nas, Jezu.
Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, zmiłuj się nad nami.

P: Wychwalamy Panie, Twoją świętą Opatrzność.
W: I poddajemy się wszystkim Jej wyrokom.

Módlmy się:
Panie, Ojcze wszechmogący i dobry, który przez swą Opatrzność prowadzisz nas i ochraniasz w każdej chwili naszego życia, naucz nas być zawsze posłusznymi Twojej woli, abyśmy kiedyś mogli wielbić Cię i dzięki Ci składać bez końca zjednoczeni w chwale Twego Królestwa. Przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

K : OPATRZNOŚCI BOŻA
W: CZUWAJ NAD NAMI

PIEŚŃ:
1. Szczęśliwy kogo Opatrzność Boska, ma w swej opiece niech się nie troska:
W żadnym przypadku ten nie szkoduje, kogo Opatrzność Boska piastuje.
2. Nie tak miedziany mur jest bezpieczny, ani dyament tak trwało wieczny;
Jak kto przy Bogu łaskawym stoi, żadnych się nieszczęść niechaj nie boi.
3. Niechaj się na mnie i świat oburzy, niechaj me serce w żalach zanurzy;
Gdy tylko spojrzy niebieskie oko, wyjdę z tej toni pewnie wysoko.

DZIEŃ 2

Bóg, który nas stworzył własnymi rękami, nie zakończył swojego dzieła w pierwszej chwili stwarzania. Stwarza nas nieustannie. Nieustannie kształtuje nas na swój obraz i podobieństwo. Więcej – nie chce tego czynić bez naszej woli i bez naszej współpracy. Opatrzność wyraża się w tym, że czuwa nad naszą drogą, prowadzącą do pełni szczęścia, do spełnienia się każdego z nas.
Litania do Bożej Opatrzności

DZIEŃ 3

„Nasz Bóg jest w niebie; czyni wszystko, co zechce" (Ps 115,3), to jednak pozostawia nas istotami całkowicie wolnymi. Więcej, daje nam możliwość uczestnictwa w swojej Opatrzności. Chce, abyśmy czynili sobie ziemię poddaną. Chce, abyśmy się stali Jego pomocnikami (por. 1 Kor 3,9). Ilekroć podejmujemy to pragnienie Opatrzności Bożej, nasze życie staje się opatrznościowe, nawet wtedy, gdy prowadzi przez doświadczenia.

Ilekroć natomiast żyjemy własnym życiem, rozmijamy się z Bogiem – tylekroć nasze życie zanika, staje się życiem „nieopatrznym". Przypomina nam o tym święty Paweł: „Albowiem to Bóg jest w was sprawcą i chcenia, i działania zgodnie z Jego wolą" (Flp 2,13).
Litania do Bożej Opatrzności

DZIEŃ 4

Od naszej wiary i zaufania zależeć będzie nasze powierzenie się, lub nie, Opatrzności Bożej. Bóg w swej Opatrzności zawsze pozostanie wierny. Takie zaufanie staje się prawdziwą próbą, gdy naprzeciw naszej wiary w Opatrzność Bożą stanie pokusa zgorszenia z powodu szalejącego zła. W takich momentach bardzo potrzebujemy duchowego wsparcia i obecności innych, którzy wierzą, którzy mają nadal siłę powtarzać z wiarą: „Wszystko w rękach Boga". „Wierzymy mocno, że Bóg jest Władcą świata i historii. Drogi Jego Opatrzności są dla nas często nieznane. Dopiero u kresu, gdy skończy się nasze poznanie częściowe, gdy zobaczymy Boga „twarzą w twarz" (1 Kor 13,12), w pełni poznamy drogi, którymi Bóg prowadził swoje stworzenie, nawet przez dramaty zła i grzechu, do odpoczynku ostatecznego Szabatu, ze względu na który stworzył ziemię i niebo" (KKK nr 314).
Litania do Bożej Opatrzności

DZIEŃ 5

Pełnienie woli Ojca łączył Jezus ze swoim powołaniem i posłannictwem (J 17,3). Pełnimy wolę Ojca na wzór Jezusa, gdy żyjemy naszym powołaniem, które jest wolą Boga dla nas. Modląc się pamiętajmy, iż prośba, której motywacja i przedmiot są dobre same w sobie, może nie odpowiadać woli Bożej i nie zostać spełniona. Będzie spełniona tylko wtedy, gdy zgadza się z mądrością i wolą Boga: „Jeżeli Pan zechce", jak pisze św. Jakub (Jk 4,15). Każda prośba o to, by wzrastać w wierze, nadziei i miłości, lub stawać się świętym w całym postępowaniu (por. 1P 1,15), zawsze będzie wysłuchana, ponieważ, jesteśmy tego pewni, „wolą Bożą jest (nasze) uświęcenie" (1Tes 4,3). Bóg nie może na to nie odpowiedzieć. „Ojciec Twój odda tobie", On ci to da. Kiedy? To sekret Jego mądrości. Bądźmy jednak tego pewni.
Litania do Bożej Opatrzności

DZIEŃ 6

Pełnimy na co dzień wolę Ojca, gdy używamy naszej woli zgodnie z wolą i zamiarem Ojca. Człowiek został stworzony na obraz i podobieństwo Boże. Bóg na początku stworzenia mocą swej woli „rzekł" i stało się. Siłą swej woli wprowadził porządek i harmonię do chaosu stworzenia. Człowiek mocą swojej woli i Bożej łaski powinien wprowadzić porządek i harmonię w chaos i bałagan swego małego świata. Winien usunąć to, co blokuje działanie Opatrzności Bożej.

Litania do Bożej Opatrzności

DZIEŃ 7

Bóg jest Miłością… Uświadamiamy sobie, że jeśli tak jest, to On ma wobec każdego

z nas wspaniały plan miłości, wzywa nas do miłości. Na ten Boży plan miłości Maryja odpowiedziała słowami: „Niech mi się stanie". Maryja powiedziała swoje „TAK" z pragnieniem i radością. Taka powinna być również nasza postawa. Bo zamysł Boga – wola Boża, to coś pięknego, dobrego, coś pożytecznego dla nas.

Litania do Bożej Opatrzności

DZIEŃ 8

Wiemy, że Bóg jak dobry Ojciec myśli o nas i troszczy się o każdy nasz dzień. Jest „nasz", ale doświadczamy jak trudno w chwili cierpienia, choroby, próby, powiedzieć „Ojcze". Najtrudniej jest przyjąć wolę Bożą w cierpieniu. Trzeba się często wraz z Jezusem krwawo pocić, zmagać wewnętrznie. Światłem i oparciem w takich godzinach jest modlitwa: „Nie moja, ale Twoja wola niech się stanie" (Łk 22 ,42).

Litania do Bożej Opatrzności

DZIEŃ 9

W naszym zwykłym życiu doświadczamy różnych opatrznościowych wydarzeń, cierpień i prób, doświadczamy niepowodzeń, które są potrzebne, aby Bóg, który jest Ojcem, jest Miłością, mógł do nas mówić jasno lub lepiej, by Bóg mógł być w nas słuchanym. Ale nie jest tak, że Bóg decyduje o cierpieniu, niepowodzeniu, chcąc tylko nas doświadczyć. Bóg może przyzwolić na wiele doświadczeń, bo widzi dalej, niż sięga nasze, nawet największe doświadczenie.

Litania do Bożej Opatrzności

Za zgodą Kurii Metropolitalnej Warszawskiej z dnia 30.03.2016/Nr 704/D/2016.

Instytut Papieża Jana Pawła II
ul. Księdza Prymasa Augusta Hlonda 1
02-972 Warszawa
tel. 22 213 11 90, fax 22 213 11 92
www.ipjp2.pl, instytut@ipjp2.pl

INSTYTUT PAPIEŻA JANA PAWŁA II W WARSZAWIE

Mazowsze. serce Polski

CENTRUM OPATRZNOŚCI BOŻEJ